

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

המחלקה ל חינוך **תשפ"ב 2021 - 2022**

שם הקורס: להכיר, להבין ולהתמודד עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים במסגרת הכיתה

מס' קורס: סמסטר ב', יום שלישי 18-20

שם המרצה: ד"ר קרן אילות
שעות קבלה: _____ בבנין _____ חדר _____

יעדי ההוראה:

שכיחות הפרעת לקות למידה, הפרעות קשב וריכוז והפרעות רגשיות בקרב ילדים הולכת וגדלה באופן משמעותי בעשרים השנה האחרונות. צוותים חינוכיים נדרשים להתמודד בו זמנית הן עם העבודה השוטפת של ניהול הכיתה, תכני ההוראה, סוגיות משמעת וחינוך והן עם ראיית הפרט ומתן מענה דיפרנציאלי על פי צרכיהם השונים של התלמידים, על כן קימת חשיבות רבה להקניית מושגי יסוד בתחום של ילדים עם צרכים מיוחדים בכיתה. בקורס יכירו הסטודנטים את האבחנות השונות ואת הדרכים להתייחס אליהן בתוך הכיתה. הסטודנטים יחשפו לשימוש באסטרטגיות למידה מותאמות והיכרות עם אפשרויות הסיוע הקיימות במערכת. כל זאת, על רקע ההשפעות השונות הקיימות במעגלים הסובבים תלמידים בעלי לקות למידה והפרעות רגשיות- בסביבה הביתית והבית ספרית.

פרשיות לימודים

- מבוא: מי הם ילדים בעלי צרכים מיוחדים?
- הפרעת למידה –
- מודלים ותאוריות בנושא שילוב תלמידים בעלי לקויות למידה במערכת החינוך
- לקות למידה- הגדרות, מאפיינים ואטיולוגיה
- התמודדות רגשית של תלמידים עם לקויות למידה
- אפשרויות סיוע במערכת החינוכית
- הפרעות קשב וריכוז
- מאפיינים ודרכי התמודדות
- התמודדות רגשית של תלמידים עם הפרעות קשב וריכוז
- דרכי איתור ואפשרויות סיוע במערכת החינוכית
- הפרעות ויסות חושי
- הפרעות רגשיות נפוצות: הפרעות מצב רוח, אובדנות, חרדה
- דרכי איתור ואפשרויות סיוע במערכת החינוך

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי	
נוכחות	- % _____ × <u>חובה</u> _____ בחירה
עבודה	- % _____ 100 _____
סה"כ	- 100%

בשיעורי זום יש להדליק מצלמות
ציון מעבר בקורס: 65

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

רשימה ביבליוגרפית:

- אל דור, י. (2014). לקויות למידה: מדיניות משרד החינוך – תמונת מצב עם מבט לעבר ולעתיד. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 39, עמ' 255-270.
- אפטר, א', הטב, י', ויצמן, א' וטיאנו, ש' (2010). פסיכיאטריה של הילד והמתבגר (מהדורה שלישית). תל-אביב: דיונון.
- דופול, ג. וסטונר, ג. (2010) *ADHD בבתי-הספר*. עמ' 99-138.
- היימן, ט. (2000) הסתגלות חברתית של תלמידים לקויי למידה, *פסיפס קובץ מאמרים 8*, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 48-12.
- היימן, ט. (2004), הכיתה המשולבת: עמדות מורים כלפי תלמידים עם וללא לקות למידה. *דפים*, 38. עמ' 152-164.
- הראל-פיש, י', וולש, ס', בוניאל-נסים, מ', דז'אלובסקי, א', אמית, ש', טסלר, ר' ועמיתים (2013). נוער בישראל: בריאות, רווחה נפשית וחברתית, ודפוסי התנהגות סיכון: סיכום ממצאי המחקר הארצי השישי וניתוח מגמות בין השנים 1994-2011 והשוואה בינלאומית: תכנית המחקר הבינלאומי על בריאות ורווחתם של בני-הנוער. רמת גן: אוניברסיטת בר-אילן.
- טלמור, ר. (2007). עמדות מורים כלפי שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות. בתוך: ש. רייטר, י. לייזר, ג. אבישר (עורכים). *שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך*. (עמ' 157-195). חיפה: אחווה.
- כהן, א' (1996). גישות לתפקיד ההורים ומעורבותם בתהליך הטיפול בבעיות ילדם. בתוך: א. לסט וס. זילברמן (עורכים), *סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר*. ירושלים: הוצ' מאגנס, האוניברסיטה העברית. עמ' 162-197.
- מרגלית, מ. טור-כספא, ח. (1988). ליקויי למידה: מודל נזיר-התפתחותי רב-ממדי. *פסיכולוגיה*, ז', 64-76.

מרגלית, מ. (2014) לקויות למידה: מודל נוירו התפתחותי- לאחר 15 שנים. מפגש לעבודה
חינוכית סוציאלית. כב (39) 15-34

פלוטניק, ר. (2009) לגדול אחרת: עולמם הרגשי והחברתי של ילדים בעלי לקויות
למידה, קשב וריכוז. עמ' 119-153.

קוזמינסקי, ל. (2005) תכנית מס"ע. סינגור עצמי של תלמידים עם לקויות למידה. סוגיות
בחינוך מיוחד ובשיקום, 20 (2), 15-24

ריבאיי, פ' וסטוקר, א., (2008) הפרעות ויסות ועיבוד חושי בקרב ילדים - אסטרטגיות
התמודדות להורים ולאנשי מקצוע. הוצאת אח: קרית ביאליק

שני, ד. ונבו, ב. (2006). סוגיות מרכזיות באבחון פסיכולוגי של לקויי למידה. מפגש לעבודה
חינוכית-סוציאלית, גיליון 24, דצמבר 2006

יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.
אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

*
**

**Ben Gurion University of the Negev
The Faculty of Social Science**

Syllabus

Department of Education 2021-2022

Course Name: Get to know, understand and deal with children with special needs in the classroom

Goals:

Today in the regular education systems there are many students with different learning disabilities and emotional disorders. Educational staffs are required to deal simultaneously with daily class management, teaching contents, discipline and educational issues, as well as with seeing the individual and providing differential responses according to the students' different needs.

The course will introduce different learning disabilities and emotional disorders, and discuss different integration methods and attitudes, while combining theory and practice to address the topics of: social and emotional needs of students with learning disabilities, utilizing adjusted learning strategies and acquaintance with the existing aiding possibilities that are available in the educational system. The discussions will take into consideration different influences that may play a role in the different circles around the students with learning disabilities and emotional disorders in both the domestic and the school environment.

Course Chapters:

- Introduction: Who are children with special needs?
- Learning Disorder –
- Models and theories on the integration of students with learning disabilities in the education system
- Learning Disabilities - Definitions, Characteristics and Etiology
- Emotional coping of students with learning disabilities
- Assistance options in the educational system
- ADHD
- Characteristics and ways of coping
- Students' emotional coping with ADHD
- Locations and assistance options in the educational system
- Sensory dysregulation disorders

Common emotional disorders: mood disorders, suicide, anxiety

Components of final grade

Final Work - 100%

Bibliography:

- אל דור, י. (2014). לקוויות למידה: מדיניות משרד החינוך – תמונת מצב עם מבט לעבר ולעתיד. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 39, עמ' 255-270.
- אפטר, א', הטב, יי, ויצמן, א' וטיאנו, ש' (2010). פסיכיאטריה של הילד והמתבגר (מהדורה שלישית). תל-אביב: דיונון.
- דופול, ג. וסטונר, ג. (2010) *ADHD בבתי-הספר*. עמ' 99-138
- היימן, ט. (2000) הסתגלות חברתית של תלמידים לקויי למידה, *פסיפס קובץ מאמרים 8*, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 12-48.
- היימן, ט. (2004), הכיתה המשולבת: עמדות מורים כלפי תלמידים עם וללא לקות למידה. *דפים*, 38. עמ' 152-164.
- הראל-פיש, יי, וולש, סי, בוניאל-נסים, מ', דז'אלובסקי, א', אמית, ש', טסלר, ר' ועמיתים (2013). נוער בישראל: בריאות, רווחה נפשית וחברתית, ודפוסי התנהגות סיכון: סיכום ממצאי המחקר הארצי השישי וניתוח מגמות בין השנים 1994-2011 והשוואה בינלאומית: תכנית המחקר הבינלאומי על בריאות ורווחתם של בני-הנוער. רמת גן: אוניברסיטת בר-אילן.
- טלמור, ר. (2007). עמדות מורים כלפי שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות. בתוך: ש. רייטר, י. לייזר, ג. אבישר (עורכים). *שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך*. (עמ' 157-195). חיפה: אחווה.
- כהן, א' (1996). גישות לתפקיד ההורים ומעורבותם בתהליך הטיפול בבעיות ילדם. בתוך: א. לסט וס. זילברמן (עורכים), *סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר*. ירושלים: הוצ' מאגנס, האוניברסיטה העברית. עמ' 162-197
- מרגלית, מ. טור- כספא, ח. (1988). ליקויי למידה: מודל נזיר-התפתחותי רב-ממדי. *פסיכולוגיה*, ז', 64-76.
- מרגלית, מ. (2014) לקוויות למידה: מודל נזיר-התפתחותי- לאחר 15 שנים. *מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית*. כב (39) 15-34
- פלוטניק, ר. (2009) *לגדול אחרת: עולמם הרגשי והחברתי של ילדים בעלי לקוויות למידה*, קשב וריכוז. עמ' 119-153.
- קוזמינסקי, ל. (2005) תכנית מס"ע. סינגור עצמי של תלמידים עם לקוויות למידה. *סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום*, 20 (2), 15-24
- ריבאיי, פי וסטוקר, א., (2008) הפרעות ויסות ועיבוד חושי בקרב ילדים - אסטרטגיות התמודדות להורים ולאנשי מקצוע. הוצאת אח: קרית ביאליק
- שני, ד. ונבו, ב. (2006). סוגיות מרכזיות באבחון פסיכולוגי של לקויי למידה. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, גיליון 24, דצמבר 2006